

Kainuun kaivannaisstrategia 2019-2025

245/00.01.05.09/2018

MH § 79

Maakuntahallitus hyväksyi kokouksessaan 21.01.2019 Kainuun kaivannaisalan strategian 2019 – 2025 laatimisen työohjelman ja valtuutti Kainuun liiton viraston laatimaan strategian. Kainuun Etu Oy on valmistellut Kainuun liiton toimeksiannosta ja johdolla Kainuun kaivannaisalan strategian.

Kainuun maakuntaohjelmassa edellytetään strategian laatimista. Kaivosala on Kainuun voimakkaimmin kasvavia toimialoja. Sen myönteistä kehitystä ja toimijoiden välistä yhteistyötä vahvistamaan laaditaan Kainuun yhteinen alan kehittämisstrategia. Strategian käsittelee ja hyväksyy maakuntahallitus.

Kainuun kaivannaisstrategiassa 2019-2025 on kuvattu toimialan visio 2025, ”Kainuussa toimii maailman kestävin kaivosklusteri,” sekä keinot vision toteuttamiseksi.

Strategiaa on valmisteltu laajapohjaisena yhteistyönä. Työtä ohjasi ohjausryhmä ja sisältöä tuotti asiantuntijatyöryhmä. Nämä ryhmät koostuivat alueen yritysten, koulutus- ja tutkimuslaitosten ja julkishallinnon edustajista. Asiantuntijatyöryhmä kokoontui kolmeen työpaajaan, jossa määriteltiin visio, kriittiset menestystekijät, strategiset tavoitteet ja niiden saavuttamiseksi toimenpiteet.

Menestystekijöiksi valittiin:

1. Kainuun veto- ja pitovoimaisuus työ- ja opiskelupaikkana sekä investointikohteena
2. Kasvu ja uudet liiketoimintamahdollisuudet
3. Koulutus & TKI
4. Kestävä kehitys
5. Toimintaympäristön kehittäminen

Vastuullinen kestävän kehityksen mukainen toiminta on luonnollisesti välttämättömyys mutta myös kilpailutekijä. Asiakkaat ovat kiinnostuneita, millaisissa olosuhteissa heidän tuotteissaan käytetyt materiaalit ovat valmistettu. Tämä on se ”punainen lanka”, joka on mukana koko strategiatyössä.

Megatrendeistä tärkein on ilmastonmuutos, joka vaikuttaa kaikkeen inhimilliseen toimintaan. Se on tällä hetkellä tärkein globaali ajuri taloudessa ja politiikassa. Uudet teknologiset innovaatiot, digitaalisuus

ja tekoäly muuttavat kaivosteollisuudessa toimintaa valtavasti olipa kyse malmien etsinnästä, malmilöytöjen analysoinnista, louhinnasta ja rikastamisesta. Osaamistarpeet muuttuvat ja osaamisesta tulee yhä tärkeämpi tuotannontekijä.

Kainuun vetovoimaisuutta on parannettava, jotta tänne saadaan houkuteltua uusia yrittäjiä, työntekijöitä, opiskelijoita ja investointeja. Mainetyön avulla vetovoimaista ja dynaamista kuvaa Kainuusta pitää pystyä vahvistamaan ja viestimään entistä laajemmalle.

Kainuun kaivannaisvarantojen ja sivuvirtojen tehokas ja vastuullinen hyödyntäminen edellyttää tuloksellista tutkimustoimintaa. Kainuuseen on saatava lisää taloudellisesti vakaita malminetsintäyrityksiä tutkimaan vihreän kiven ja mustaliuskeen jaksoja. Lisäksi kiertotalusteema on agendalla; on tutkittava miten kaivosten rikastus-hiekoja ja sivukiviä voitaisiin hyödyntää ja menestyksellisesti kaupallistaa. Syvämalmien tutkiminen tukee myös tätä tavoitetta.

Tutkimuksessa ja kehittämisessä yhteistyö on voimaa. Maakunnan oma osaaminen yhdistettynä Oulun, Lapin ja Itä-Suomen yliopistojen sekä ammattikorkeakoulujen kanssa mahdollistavat huippuluokan tutkimuksen. Kainuuseen luodaan kolme TKI-alustaa: akkukemikaalit, vesi- ja ympäristöprosessit ja REE-metallit (harvinaiset maametallit). Näiden tehtävänä on soveltava tutkimus, jonka tuloksia on pystyttävä hyödyntämään kaupallisesti.

Suurin osa yrityksille tarkoitetuista tutkimus- ja kehityshankkeista rahoitetaan Business Finlandin tai Euroopan Unionin rahoitusinstrumenteilla.

Koulutuksessa vastataan nimen omaa yritysten tarpeisiin luomalla läheiset yhteistyömallit koulutuksen järjestäjien ja yritysten välille. Koulutusta järjestettäessä pyritään käyttämään koko Itä- ja Pohjois-Suomen ammattiopisto- ja ammattikorkeakouluverkostoa.

Toimintaympäristön kehittämisessä keskitytään kaivoksille tärkeiden tuotannon-tekijöiden kehittämiseen. Tärkeät infrahankkeet on saatava maaliin, osaavan työvoiman tarjonnasta on huolehdittava, uusiutuvan energian mahdollisuuksia on selvitettävä ja edistettävä. Lisäksi uusille yrityksille on pystyttävä osoittamaan nopeasti toimitilat ja järjestämään niiden tarvitsemat palvelut.

Kaivostoiminnan sosiaalinen hyväksyttävyys on Kainuussa korkealla tasolla. Jyväskylän yliopiston (2014) selvityksen mukaan yli 80% kainuulaisista suhtautuu positiivisesti teollisuusmineraalien, metallien ja kivien louhimiseen. Uraaniin suhtaudutaan paljon penseämmin. Avoin vuorovaikutus, toiminnan läpinäkyvyys ja asioiden oikein tekeminen ovat avainasioita, joilla luottamus ansaitaan. Tätä tukemaan

perustetaan Kainuun kaivostoiminnan vuorovaikutusfoorumi.

Kaivannaistrategian onnistumisen mittareiksi asetettiin sekä määrällisiä että laadullisia tavoitteita.

Vuoteen 2025 mennessä Kainuussa

- aloittaa yksi uusi kaivos toimintansa
- toimii 20 malminetsintä projektia
- onnistuneita sivuvirtojen kaupallistamisprojekteja on vähintään 3
- nykyiset yritykset työllistävät suoraan tai alihankkijoiden palkkaamina 1800 henkeä ja niiden yhteenlaskettu liikevaihto on 650 miljoonaa euroa
- kaikkien yritysten toiminta on Kestävän kaivostoiminnan verkoston toimintajärjestelmän mukaista
- yritysten ja eri sidosryhmien välillä vuorovaikutus on aktiivista, avointa ja tuloksellista
- TKI-alustat tekevät yrityksiä hyödyttävää soveltavaa tutkimusta
- EU on sertifioinut Kainuun kaivosklusterin
- kaivosalan sosiaalinen hyväksyntä on vahvistunut

Strategian toteutusta koordinoimaan ja vauhdittamaan asetetaan seurantaryhmä. Maakuntahallitus asettaa edustajansa mukaan seurantaryhmään, joka voi tarvittaessa päivittää strategian kerran vuodessa vastaamaan toimintaympäristön mahdollisia muutoksia. Maakuntahallitukselle tiedotetaan strategian etenemisestä. Maakuntahallitus käsittelee ja hyväksyy mahdolliset strategiaan tehtävät muutokset.

Lisätietoja asiasta antaa aluekehitysjohtaja Jouni Ponnikas, puh. 040 574 0804 tai sähköpostitse osoitteella etunimi.sukunimi@kainuu.fi.

Kainuun kaivannaistrategia 2019-2025 on erillisliitteenä.

Erillisliite nro: 13

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus merkitsee tiedoksi saamansa informaation, hyväksyy Kainuun kaivannaistrategian 2019 – 2025 ja valtuuttaa Kainuun liiton viraston tekemään stilistisiä korjauksia ja tarkennuksia strategiaan. Maakuntahallitus nimeää edustajansa kaivannaistrategian seurantaryhmään.

Maakuntajohtajan muutettu ehdotus:

Maakuntahallitus merkitsee tiedoksi saamansa informaation, hyväksyy Kainuun kaivannaistrategian 2019 - 2025 ja valtuuttaa Kainuun

liiton viraston tekemään stilisistiä korjauksia ja tarkennuksia strategiaan.

Maakuntahallitus valtuuttaa liiton viraston tekemään esityksen kasvannaisstrategian seurantaryhmän asettamisesta.

Maakuntahallitus:

Käydyn keskustelun jälkeen maakuntahallitus hyväksyi maakuntajohtajan muutetun ehdotuksen.
